

Styrets årsmelding for 2007

Året 2007 var det femte fulle året som vitenskapsakademi, og var det 45. driftsåret regnet fra det opprinnelige Agder Akademi ble stiftet i 1962. Til grunn for Agder Vitenskapsakademi ligger reviderte statutter, vedtatt på årsmøtet 27.10. 2003.

Styret har i 2007 bestått av professor dr. philos. Ernst Håkon Jahr (preses), professor dr. med. Svein Gunnar Gundersen (visepreses), lektor tidl. undervisningsminister Tore Austad, biskop Olav Skjevesland og professor dr. philos. Leiv Storesletten. Vararepresentanter til styret er professor dr. philos. Marit Aamodt Nielsen (for Ernst Håkon Jahr), overlege dr. med. Christian Fredrik Lindboe (for Svein Gunnar Gundersen), professor phil. dr. Per Kjetil Farstad (for Tore Austad), førsteamanuensis dr. theol. Gunvor Lande (for Olav Skjevesland) og professor dr. philos. Morten Tveitereid (for Leiv Storesletten). Akademisekretær har vært direktør Thor Einar Hanisch.

Høgskolen i Agder så tidlig betydningen av akademiet for utviklingen mot et universitet, og la forholdene til rette for en varig lokalisering av, og fri stasjon for, akademiet på Kampus Gimlemoen. Nødvendig infrastruktur ble skaffet til veie ved stor forståelse og velvilje fra høgskolen, og Sørlandets Kompetansefond støttet på sin side opp om reetableringen som vitenskapsakademi med startbevilgninger på kr 300.000 fordelt over to år. Deretter har akademiet administrert og delt ut Sørlandets kompetansefonds forskningspris og populærvitenskapelige pris.

Målsettingen er en oppbygging gjennom ti år til et fullt utviklet vitenskapsakademi med allsidig og høy kompetanse blant medlemmene, og med relevante initiativer, arrangementer, publikasjoner og priser. Dermed vil landsdelens vitenskapsakademi komme på linje med de etablerte nasjonale vitenskapsakademier i Oslo og Trondheim, og med mange av de samme funksjoner og oppgaver i forhold til vitenskapelig virksomhet på Agder.

Vitenskapsakademiet tok over fra det gamle akademiet viktige erfaringer og arkivalier, og merket seg ellers initiativer av dette som er av interesse for utviklingen mot et universitet på Agder. Styret konstaterer med glede at utviklingen per 2007 kom så langt at Universitetet i Agder ble en realitet 1.9.07.

Også i 2007 gjennomførte Agder Vitenskapsakademi et fullt møteprogram, det vil si vintermøte (18. januar), vårmøte (26.april) sommermøte (6. september), og årsmøte med årsfest på stiftelsesdagen 27. oktober (høstmøte). Dessuten arrangerte akademiet for første gang, 3. desember, foredrag av akademi-medlemmer om årets vinnere av Abelprisen, Holbergprisen og Nobelprisene. Medlemsmøtene ble arrangert på Gimle Gård, årsmøtet med årsfest i Klubben selskapslokaler og prisvinnerforedragene i Byhallen, alle i Kristiansand.

Preseses hilste fra akademiet under middagen ved 150-årsjubileet for Det Norske Videnskaps-Akademi i Oslo 3.5.07.

Foredragsholdere og temaer på årets medlemsmøter var:

Vintermøtet 18. januar:

Biskop Olav Skjevesland: Minnetale over akademiets medlem Jon Lilletun, som gikk bort 21.8.06.

Forskningsdirektørene Alf Holmelid, Høgskolen i Agder: Regional forskning på Agder, og Kai Johansen, Elkem Research: Industriell forskning på Agder

Vårmøtet 26. april:

Sjefredaktør Jens Vetland: Minnetale over akademiets medlem Oddvar Munksgaard, som gikk bort 4.1.07.

Professor Rolf Nossun, Høgskolen i Agder, medlem AVA: En informatikk-pioner fra Agder. Professor Ole-Johan Dahl, 1931-2002.

(Foredrag i akademiserien Agderforskere før HiA)

Førstelektor Jan Kristian Hognestad, Høgskolen i Agder: Jeg hører det på tonefallet. Om toner i talespråket med eksempler fra sørvest-landet.

(Hovedforedrag)

Sommermøtet 6. september:

Visning av TV-program fra september 1967 om Gimle Gård, da Karsten Hopstock intervjuet eieren, frk Titti Arenfeldt Omdal om hennes vyer for universitetet og bruk av Gimle Gård i denne forbindelse.

Professor Øystein Wiig, Universitet i Oslo: Grønlandshvalen – en truet kjempe i Arktis.

(Hovedforedrag i anledning Carl von Linné året 2007)

Årsmøtet 27. oktober:

Preses, professor Ernst Håkon Jahr: Fra Seminaret på Holt til Universitetet i Agder.

Rektor ved UiA, professor Torunn Lauvdal: Universitetets framtid: internasjonalisering, akademisk kvalitet og modernisering.

(To årsmøteforedrag som markerte det nye universitetet)

President i det tyske Edvard Grieg-selskapet, professor dr. Joachim Dorfmueller, Münster: Nyere tysk Grieg-forskning.

(Foredraget markerte Edvard Grieg-året 2007)

Professor, dr. hab. Jacek Fisiak: Hilsning fra Det Polske Vitenskapsakademi.

Visepresident, professor Kjell Arne Ingebrigtsen: Hilsning fra Norges Tekniske Vitenskapsakademi.

Preses, professor Per Amund Amundsen: Hilsning fra Vitenskapsakademiet i Stavanger.

Stortingsrepresentant Åse Gunhild Woie Duesund: Hilsning fra Stortinget og Agderbenken.

Professor Knut Dahl-Jørgensen: Takketale på vegne av de nye medlemmene.

Professorene Roy T. Eriksen og Stephen Seiler: Takketaler fra prisvinnerne.

Foredragene og innleggene trykkes i årboka.

Professor Joachim Dorfmueller på flygel og tenoren Volker Spiekermann, begge fra Kristiansands vennskapsby Münster, spilte og sang flere av Griegs komposisjoner under årsfesten.

Akademiets Nobel-prisvinnerforedrag 2007

Akademiet arrangerte 3. desember for første gang Nobel-prisvinnerforedrag i Byhallen i Kristiansand. Vinnerne av årets Nobelpriser – og av Abelpriisen og Holbergprisen – og deres vitenskapelige innsats ble belyst av forskere ved Universitetet i Agder og Sørlandet Sykehus HF, de fleste medlemmer av akademiet.

Foredragsholdere og temaer var:

Professor Arne Olav Øyhus: Om tildelingen av Nobels fredspris 2007 til FNs klimapanel, IPCC, og Al Gore.

Professor Kjell Arne Grøttum: Nobelprisen i fysiologi eller medisin 2007 til Mario R. Capecchi, Oliver Smithies og Martin J. Evans.

Professor Unni Langås: Nobelprisen i litteratur 2007 til Doris Lessing.

Professor Per Kristian Egeberg: Nobelprisen i kjemi 2007 til Gerhard Ertl.

Professor Hans Herlof Grelland: Nobelprisen i fysikk 2007 til Albert Fert og Peter Grünberg.

Professor Arild Sæther: Sveriges riksbanks pris i økonomisk vitenskap til minne om Alfred Nobel 2007 til Leonid Hurwicz, Eric S. Maskin og Roger B. Myerson.

Professor Leiv Storesletten: Scrivasa S.R. Varadhan – Abelprisvinner i 2007.

Dr. philos. Ulf Arvid Zachariasson: Ronald Dvorkin – Holbergprisvinner i 2007.

Preses var møteleder, og akademisekretær Thor Einar Hanisch hadde det praktiske arrangementet.

Xristos Research Centre på Lesbos

I 2005 sikret akademiet eierforhold til 12 andeler ved Xristos Research Centre på Lesbos. Det vil si at en leilighet står til akademiets og medlemmenes disposisjon gjennom hele sesongen mai til oktober. I den utstrekning det er ledig kapasitet, får medlemmene i Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab i Trondheim tilbud om å bruke akademiets andel.

Denne muligheten benyttet også DKNVS-medlemmer seg av i 2007.

Inntakskontor for Poznan University of Medical Sciences

I 2007 overtok akademiet universitetets inntakskontor for skandinaviske studenter ved Poznan University of Medical Sciences i Polen. Dette tradisjonsrike og respekterte universitet tilbyr førsteklases engelskspråklige studieprogrammer i medisin, odontologi og farmasi. Studiene er godkjent av Statens Lånekasse for utdanning. 15.3.07 tiltrådte cand. polit. Thor Kristian Hanisch som prosjektleder for Poznanprosjektet.

Gjester på årsmøte og årsfest 27.10.07

Professor Jacek Fisiak fra Det Polske Vitenskapsakademi; visepresident, professor Kjell Arne Ingebrigtsen fra Norges Tekniske Vitenskapsakademi; preses, professor Per Amund Amundsen fra Vitenskapsakademiet i Stavanger; Rannfrid Rasmussen fra Rasmussengruppen; sjef for Agder politidistrikt Bjørn Hareide, som representerte staten; tidligere fylkesordfører Niels-Otto Hægeland, som representerte fylkesordføreren i Vest-Agder; rådmann Tor Sommerse, som representerte Kristiansand kommune; Alexander Graf zu

Münster, som representant for Kristiansands vennskapsby Münster; adm. direktør Anne Halvorsen, Agderforskning; tenoren Volker Spiekermann fra Statsteater Münster og frau Thabie Spiekermann; og tidligere skoledirektør Hallgeir Furnes, medlem av den opprinnelige Universitetskomiteen for Sørlandet.

20 nye medlemmer ble votert inn og tiltrådte i 2007:

Medlemmer fra Agder (10): Anne Berit Fuglestad, Hallvard Hagelia, Aslaug Kristiansen, Ole-Morten Midtgård, LeRon Shults, Ole Riis, Stephen Seiler, Sigbjørn Sødal, Olle Søderhamn, Jahn Holljen Thon.

Medlemmer fra Norge ellers (5): Kjell Bjorvatn, Knut Dahl-Jørgensen, Gjert Kristoffersen, Arnljot Strømme Svendsen, Bernt Øksendal.

Utenlandske medlemmer (5): Ferenc Kiefer, Finn Kjærdsdam, Honorata Helena Shaw, Liliana Sikorska, Renate Tobies.

Ved utgangen av 2007 hadde akademiet 166 medlemmer, hvorav ett æresmedlem.

Medlemmet Oddvar Munksgaard gikk bort i løpet av året.

Prisvinnere i 2007:

Professor Roy T. Eriksen, Sørlandets kompetansefonds forskningspris.

Professor Stephen Seiler, Sørlandets kompetansefonds populærvitenskapelige pris.

Akademiets økonomi:

Agder Vitenskapsakademi hadde ved inngangen til 2007 om lag kr 116.000 til disposisjon for styret og ved utgangen av året om lag kr 291.500. En svært velkommen gave fra Rasmussengruppen på kr 200.000, som kom inn 28.11.07, utgjør mesteparten av dette. Noen av midlene ellers gjelder imidlertid prosjektilskudd til Agderkultur.no, midler som er gitt av Aust-Agder og Vest-Agder fylkeskommuner, Arendal kommune og Kristiansand kommune i felleskap.

Økonomiansvarlig har i 2007 vært akademisekretæren.

Styret er gjennom arbeidet i 2007 ytterligere befestet i sin tro på at Vitenskapsakademiet bidrar vesentlig til å synliggjøre og styrke den akademiske og kunstneriske kompetanse som er på Agder, fra Agder og for Agder. Det er gledelig at også innvalget av medlemmer i 2007 bidro til å fange opp et større

mangfold av kompetanse, også tverrfaglig og internasjonal, fram mot et mest mulig variert og komplett vitenskapelig miljø. Intensjonen er fortsatt en gradvis opptrapping til 200 tellende medlemmer i løpet av tiårsperioden (fra 2002) fram til 50-årsjubileet i 2012.

Matrikkelen dokumenterer hvor langt en er kommet i dette. Matrikkelen trykkes i årboka, og er å finne på akademiets webportal, en portal som også i 2007 var i god utvikling. Her finnes også medlemmenes post- og e-post-adresser.

Styret vektlegger at Agder Vitenskapsakademi skal være et regionalt akademi: Det skal i særlig grad fokusere på forskning som tar utgangspunkt i lokale data, lokal empiri. Hvis ikke agderbaserte eller agderinteresserte forskere tar tak i og løfter fram denne empirien, er det få andre som vil gjøre det. Det påligger Universitetet i Agder et stort ansvar her, men akademiet kan være med som stimulator, pådriver og tilrettelegger.

Akademiet har, som nevnt, lokaler på Kampus Gimlemoen, i Gimlemoen 51, General Oscar Wergelands Hus, meget velvillig stilt til rådighet for akademiet av Universitetet i Agder. Ved at akademisekretæren også er koordinator for universitetets Seniorsenter, senteret for aktive UiA-pensjonister i samme hus, oppnås synergieffekter. Dette gjelder ikke minst i den videre utviklingen av den akademieide kulturportalen www.agderkultur.no og av akademiets egen nettportal www.uia.no/akademiet samt www.uia.no/seniorsentrene. Styret takker seniorsenterets førsteamanuenser Torvald Slettebø og Olav Bjørn Skaar for deres verdifulle medvirkning som webmastere for disse. Stor takk går også til akademiets medlem Olav Breen for hans ivaretagelse av det praktiske arrangementsansvar gjennom hele året 2007, og til Ellen Breen for hyggelig åpningsmusikk ved medlemsmøter.

Kristiansand 24. april 2008

Ernst Håkon Jahr
Preses

Tore Austad
Styremedlem

Svein Gunnar Gundersen
Visepreses

Olav Skjevesland
Styremedlem

Leiv Storesletten
Styremedlem

Thor Einar Hanisch
Akademisekretær